

návrh na udělení státního vyznamenání prof. Raškovi in memoriam za jeho významnou roli ve vymýcení pravých neštovic a vybudování koncepce surveillance.

Ve WHO programu vymýcení pravých neštovic pracovalo více než 800 epidemiologů z celého světa a mezi nimi 20 Čechoslováků [2, 3]:

Prof. Karel Raška, M.D. – WHO Headquarters, Geneva; Bedřich Bagár, M.D. – India; Prof. Juraj Červenka, M.D. – India; Milan Ferencei, M.D. – Bangladesh; Prof. Vladimír Janout, M.D. – India, Somalia; Zdeněk Ježek, M.D. – India, Somalia, WHO Headquarters; Karel Kopecký, M.D. – Bangladesh, Somalia; Assoc. Prof. Bohumír Kříž, M.D. – India, Somalia; Pavla Křížová (Kuzemenská), M.D. (Mrs) – India; Karel Markvart, M.D. – Bangladesh, India, Somalia; Ivan Masár, M.D. – India, Somalia; Jiří Nedvídek, M.D. – Mali; Viktor Příkazský, M.D. – Zair, India; Assoc. Prof. Dimitrij Slonim, M.D. – Ethiopia, WHO Headquarters; Ivan Sodja, M.D. – India; Přemysl Strnad, M.D. – Bangladesh; Prof. Štefan Straka, M.D. – India, Somalia; Prof. Vladimír Šerý, M.D. – Afghanistan, Yemen; Jaroslav Šrámek, M.D. – India, Somalia; Vladimír Zikmund, M.D. – Zair, India, Somalia, Bangladesh.

Za svou účast a práci ve WHO programu vymýcení pravých neštovic byli od WHO odměněni řádem rozdvojené jehly (Order of Bifurcated Needle).

Závěrem několik osobních poznámek: Věřím, že nebude nikdy zapomenuto na jeden z největších celosvětových úspěchů medicíny, vymýcení pravých neštovic, který byl dosažen díky mezinárodní spolupráci epidemiologů včetně československých a jehož metodologie byla navržena

vynikajícím českým epidemiologem profesorem Karlem Raškou. Je smutné, že se profesorovi Raškovi nedostalo v jeho vlasti takové uznání, jako v zahraničí. Jsem však přesvědčena, že jeho odkaz o nezbytnosti propojení práce epidemiologa a mikrobiologa při surveillance infekčních onemocnění je nadčasový a pracují podle něj i ti, kteří možná ani netuší, kdo tento program vymyslel. Jako připomínku přikládám fotografii z archivu rodiny Raškovy, na níž epidemiolog prof. Karel Raška pracuje v mikrobiologické laboratoři.

Literatura

1. Smallpox – eradicating an ancient source. https://www.who.int/about/bugs_drugs_smoke_chapter_1_smallpox.pdf
2. Book: The Eradication of Smallpox, World Health Organization, 1979.
3. Book: The death of smallpox, WHO Country Office in the Czech Republic, 2010.

MUDr. Pavla Křížová, CSc.
Centrum epidemiologie a mikrobiologie,
Státní zdravotní ústav, Praha

Po dohodě šéfredaktorů byl příspěvek otištěn i v časopise Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie.

Sedmdesát let od vzniku Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii České lékařské společnosti J. E. Purkyně

V roce 2019 si připomínáme 70 let od vzniku **Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii** České lékařské společnosti J. E. Purkyně (ČLS JEP). V květnu roku 1949 bylo z iniciativy prof. Karla Rašky založeno první uskupení lékařů mikrobiologů Československá společnost mikrobiologická při Spolku československých lékařů JEP – jako jedna ze třiceti odborných společností uvedených ve stanovách. V letech 1950–1951 byly v rámci organizačních změn společnosti nazvány sekce, z původních 30 bylo ustaveno 21; s naší **Sekcí mikrobiologickou** se spojili v roce 1951 hygienici (původní Čs. společnost pro hygienu a sociální lékařství) do **Sekce hygieniků, mikrobiologů a epidemiologů** (předseda K. Raška), se slovenskou odbočkou v Bratislavě. Po osamostatnění oboru hygiena v roce 1955 působila naše společnost jako **Společnost mikrobiologů a epidemiologů** (předseda K. Raška) až do roku 1969, kdy byla změněna na **Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii (SEM) ČLS JEP**.

Do funkce předsedů SEM byli postupně zvoleni prof. Jiří Zahradnický (1969–1986), doc. Eduard Schön (do roku 1990), prof. Bohumil Ticháček (do roku 1998), doc.

Jarmila Jelínková (do roku 2006), MUDr. Pavla Křížová (dosud).

SEM trvale zajišťuje informovanost specialistů obou vlastních oborů i široké odborné veřejnosti o aktuálních poznatcích v laboratorní diagnostice, terapii, epidemiologii a prevenci infekčních onemocnění. Od roku 1975 organizuje SEM pravidelné semináře v pražském Lékařském domě (první úterý v měsíci, odpoledne) ve spolupráci se Společností infekčního lékařství ČLS JEP. Pravidelnou akcí SEM jsou od roku 1970 Pečenkovy epidemiologické dny, v roce 2020 budou již 29. v pořadí. V mezidobí jsou organizovány další odborné akce, v minulosti to byly celostátní Sjezdy mikrobiologů a epidemiologů (první se konal v Karlových Varech v roce 1949). V posledních letech se SEM podílí na pořádání KMINE (kongres Klinické mikrobiologie, infekčních nemocí a epidemiologie) spolu se spřátelenými odbornými společnostmi: Společností lékařské mikrobiologie ČLS JEP a Společností infekčního lékařství ČLS JEP. Nejvýznamnější odbornou akcí SEM bylo pořádání celoevropského kongresu ECCMID v Praze v roce 2004,

ZPRÁVY

jehož prezidentkou byla doc. Jarmila Jelínková. SEM je pravidelně garantem i dalších odborných akcí: mezioborové semináře v Třeboni, mezikrajské semináře epidemiologů, Tomáškovy dny mladých mikrobiologů. SEM finančně podporuje účast mladých členů společnosti na mezinárodních odborných akcích. Během let SEM opakovaně aktualizovala Konceptci epidemiologie. Informace o všech odborných aktivitách SEM jsou zveřejňovány na webových stránkách <http://www.sem-cls.cz/>. V posledních letech výbor SEM usiluje o zlepšení platových a vzdělávacích podmínek lékařů i nelékařů pracujících v ochraně veřejného zdraví, zatím bohužel bez úspěchu.

V roce 2008 zahájil výbor SEM tradici udělování **Ceny prof. Karla Rašky** svým členům za vybranou časopiseckou publikaci.

V roce 1952 prof. Raška inicioval vydávání nového časopisu **Čs. hygiena, epidemiologie, mikrobiologie,**

imunologie při ČLS. Po osamostatnění oboru hygieny v roce 1955 vychází časopis pod titulem Čs. epidemiologie, mikrobiologie, imunologie, později **Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie** (EMI). Prof. Rašku vystřídal v roce 1963 v řízení redakční rady EMI prof. František Patočka (do roku 1985), prof. Bohumil Ticháček (do roku 2003), MUDr. Pavla Křížová (dosud). Časopis EMI získal v roce 2013 Impact Factor, který stále drží díky citovanosti článků publikovaných v EMI. Přístup k plnému znění článků publikovaných v EMI je na webových stránkách časopisu <https://www.prolekare.cz/casopisy/epidemiologie> (po zaregistrování na těchto webových stránkách) a také přes databázi PUBMED, kde jsou články EMI uváděny. Další mezinárodní databáze, které uvádějí články publikované v EMI, jsou Scopus a Medline.

Výbor Společnosti pro epidemiologii
a mikrobiologii ČLS JEP